

MISSZIÓI LAPOK

(Külmisszió)

A magyarhoni ág. hitv. ev. misszió-egyesület hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő:

Scholtz Ödön esperes, Ágfalva (Sopronmegye)
 kihez a lap szellemi és anyagi részét illető összes
 közlemények küldendők.

Társszerk.: **Schrödl József**, petőfalvi lelkész.

Megjelenik negyedévenként egyszer

A rendes és alapító-rendes tagok díjtanul kapják a folyóiratot.
 Nemtagok számára az előfizelési ár egész évre 1 korona.
 Egyes szám ára 25 fillér.

Hirdetések egyezség szerint.

És szól békességet a pogányoknak: és az ő birodalma egyik tengertől fogva a másik tengerig, és az Eufrátes folyóviktól fogva, a földnek utolsó határáig leszen. Zakariás 9, 10.

A próféták a Messiást rendszerint a béke fejedelmének, a Messiás utáni kort pedig a békesség idejének hirdetik. Így közvetlen szent igénk előtt Zakariás próféta is így kiált fel: „Örülj erősen Sionnak leánya, örvendezz Jéruzsálemnek leánya: Imé, a te Királyod eljő tenéked, igaz és szabadító ő“ s aztán folytatja, hogy ez a király békességet szól a pogányoknak és megveti birodalmát, — a békesség országát — egyik tengertől a másikig s az Eufrátes folyóviktól fogva a földnek utolsó határáig. Tudjuk, hogy ezen jövendölés szószerint beteljesedett, mikor Jézus, az igazi Messiás, mint a békesség fejedelme bevonult volt Jéruzsálembe s hogy Jézusnak minden időben az a legnagyobb dicsősége, hogy békességet hoz az őt befogadó szivekbe és a családokba, békességet hoz a háborgó világba.

Ahová csak a „kultura“ hatol, ahová a kereskedő, a katona lép, hogy megnyissa az elzárkózott idegen országot a nagy világ számára, ott rendszerint egyenetlenség, viszály, háboru támad nyomában. Látjuk, hogy korunk nagy kulturája, melyre

épen azok voltak a legbüszkébbek, akik a legnagyobb megvetéssel tekintettek a vallásra, még arra sem volt képes, hogy a háboru üszkének a pogány népek közé dobását megátolja. Ahová azonban a békesség fejedelmének hírnökei, a hittérítők jönnek és megalapozzák a békesség királyának országát, ott még ma is mindig igaznak bizonyul a próféta szava: „És szól békességet a pogányoknak“.

A Jézus Krisztusról mint a békesség királyáról szóló örömhír eljutott már a legtávolabbi országokban lakó népekhez is. A világmisszió szent műve olyan arányokat öltött a háboru előtt, mint még sohasem. De kiszámították, hogy azért még mindég 113 millió ember lakik a földön, akikhez eddig még egyáltalán nem hatolt el a Jézus Krisztus neve.

A keresztény népeket marcangoló világháboru romjai alá temette ugyyszólván a keresztény hittérítés szentélyét is. De amint a háboru borzalmai felkeltik minden nemesen érző lélekben a béke utáni vágyat, úgy nem mondunk le azon reményről sem, hogy véstárasztó hullámainak lecsendesülése után a hittérítés nagy

és szent munkája is még nagyobb lendületet vesz és teljes diadalt fog aratni. Karoljuk fel azért mint eddig úgy ezután is még fokozottabb mértékben imáinkkal, lelkesedésünkkel s adományainkkal a hittérítés ügyét, s tegyünk itthon is szóval és életünkkel mindég bizonyosságot hitünkről, hogy végre a föld összes népeinél s nálunk is beteljesüljön

a próféta jövendölése: „És szól békességet a pogányoknak; és az ő birodalma — mint az igazi békeség hona — egyik tengertől a másik tengerig és az Eufrátes folyóvizétől fogva (mely most a gyilkos háboru által kiontott sok embervértől piros) — a földnek utolsó határáig lészen“.

Jövel azért Uram Jézus! Amen.

Győzelem.*)

Tekjs sereg, mely Jézus szent nevében
Az Úr ügyéért harcba indulál,
Adj hátát, hogy ha egy-egy ütközetnél
A küzdelemben győztes te valál.
Ne hidd: erő, hogyönmagadba van tán
S tied az érdem s a diadalom,
Ajkad s szived csak háladalra nyiljon:
Győzött az Úr s az evangéliom!

Ne elbizottá, felfuvalkodottá, —
Alázatossá tegyen a siker;
Ne hidd: babéion fogsz nyugodni
most már,
De tudd: tovább is hiven küzdni kell!
Nincs még kivíva harcod e hazában,
Nem tudtál győzni még sok száz bajon,
Előre hát, a tér előtted nyitva:
Győzzön az Úr s az evangéliom!

A bünt gyűlölni, a bűnöst szeretni,
Erre tanít bennünket mesterünk:
Míg bünt találunk, addig munka vár
ránk;
Mig lelkek vesznek, nem pihenhetünk.
Szemünk ha nyitva, könnyü látni
akkor,
Hogy tette, harcra nyilik alkalom;
Ne nézzük hát, hogy pusztul, vész
e nemzet:
Hisz él az Úr, van evangéliom!

Ha mustármagnyi, gyenge kis hi-
tünkre
Tudott az Úr nagy áldást hinteni,
Mi lesz, ha majd erős, törhetlen hittel
Tudunk ay Úrra föltekinteni!

Ha hő imánk a mennyet ostromolja,
S felel reá az égi irtalom:
Majd akkor látjuk, hogy mi lesz az
ország,
Hol győz az Úr s az evangéliom!

Ha minden háznál, szép családi
körben
Olvassák együtt majd a bibliát;
Ha fölruházva lelki fegyverekkel,
Bocsátja ki minden anya fiát;
Ha minden ifju küzd a bűnök ellen,
S szűztiszta lesz a lany, mint liliom;
Ha templommá lesz a családi tüzhely;
Akkor győzött az evangéliom!

Ha majd hiúság, élvvágy, cifra pompa
Nem bitorolják a „jótékony“ nevet;
Ha majd a gazdag önként, szeretetből
Nyujt a szegénynek segítő kezét;
Ha gyűlölet s vad örült hajsza helyét
Fölváltja béke, jóság, irtalom;
Ha minden ember testvért lát egy-
másban:
Akkor győzött az evangéliom!

Fel harcra hát hívő testvéreim,
Öltsük magunkra lelki fegyverünk!
Igazmondás övezze derekunkat,
A hitnek pajzsa védje kebelünk,
Fejünkön az idvesség sisakával,
Kardunk az ige, a szent hatalom:
S megérjük majd, hogy szép magyar
házánkban
Győzött az Úr és az evangéliom!

*) A kiváló vallásos költőnő műveiből közül-
jük mutatóul ezt a gyöngyszemet. Szerk.

A kereszténység csődje?

Az „Evang. Wahrheit“ című lapban, melyet Fleisch Pál lokkumi lelkész ad ki, a következőket olvassuk:

„Mi hiszünk abban az egyházban, mely az összes keresztény államokban létezik és ez a hitünk nem engedi, hogy a kereszténység csődjéről szóló mondást magunkévá tegyük. Annyi bizonyos, hogy a kereszténység — vagyis azon népek összessége, melyek a kereszténység nevet viselik és melyeknek kulturája keresztény alapon épült fel — szét van tépve, különösen azért — és ez a legfájdalmasabb az egész háboruban — mert annyi nem keresztény népet vontak bele a harcba; még pedig először az angolok és franciák belevonták saját színes alattvalóikat és a japánokat, mire a mi oldalunkon Törökország állott csatasorba. De vajjon nem-e inkább onnan származott a kereszténység csődjéről szóló frázis, hogy tul sokat várnak a kereszténységtől és nagyon keveset számolnak a bűn hatalmával? Pedig ez ijesztőnek mutatkozik ebben a háboruban. Ha koncedálnók is, hogy a háborúk a kulturfejlődésben szükséges jelenségek és hogy a népek állami és gazdasági érdekei fejlődésükben szükségképen vezetnek ilyen ellentétekhez, melyek csak háboru által dönthetők el, ez is nézetem szerint csak azt jelentené, hogy a bűn felbonthatatlan össze van kötve az emberi cselekvéssel és a kultúra fejlődésével épen nem veszít erejéből. A „kereszténység“ azonban nem más, mint azon népek összessége, melyekben bizonyos formában benne rejlik az „egyház“ is. Ezen népek kulturáját ugyan ezer szál szövö át, melyek mind a kereszténységből erednek vagy erősen össze vannak vele növe, de ugyanazokba a bűn is teljes erővel gyakorolja a régi hatalmát és szálai el-

választhatatlanul vannak összebozva amazéival ebben a kulturában. És vajjon kicsoda mondhatná meg, hogy egy népben mely szálak erősebbek? Aki ilyen szemmel nézi a kereszténységet, az ebben a háboruban is fájdalmasan tapasztalja a bűn hatalmát magában a kereszténységben is, de ez nem jelenti számára a kereszténység csődjét, hanem a kereszténységtől mindinkább eltávolodó kultúra csődjét. Ama hitünk, melynél fogva hiszünk egy a népekben benne élő szent keresztény egyházban, azt a reményt kelti bennünk, hogy igenis a kereszténység ezt a nagy csapást is ki fogja heverni, különösen le fogja győzni legerősebb kihatásában, a misszióban és a misszió által. Épen azért nem irhatjuk alá, hogy a japánok és mohamedánok belevonása által szétszakított kereszténység annyibar is csődöt mondott, mert ezáltal a kereszténység mintegy feladta a világvallásra való igényét és hogy most már az emberiség véglegesen felbomlik a kereszténység, a buddhizmus és az izlam világára. Sőt inkább a kereszténységben benne rejlő és kiható egyház a világvallásra való igényét épen nem fogja feladni, sőt ellenkezőleg a háborúnak egyik kihatása az lesz, hogy a misszió elementáris erővel fog fellendülni, főleg az izlammal szemben. Azért nekünk, kik ama egyház tagjainak hisszük magunkat és erről a reformáció ünnepén vallást fetünk — hacsak szégyenkezni nem akarunk —, nem szabad elsurranunk ama belső nehézségek felett, melyet az izlammal való összekötetés magában rejt, különösen a német*) kereszténység számára. Bizonyára örülhetünk a török segítségnek is (hiszen nem mi vagyunk az el-

*) A magyar kereszténység számára is!
Szerk.

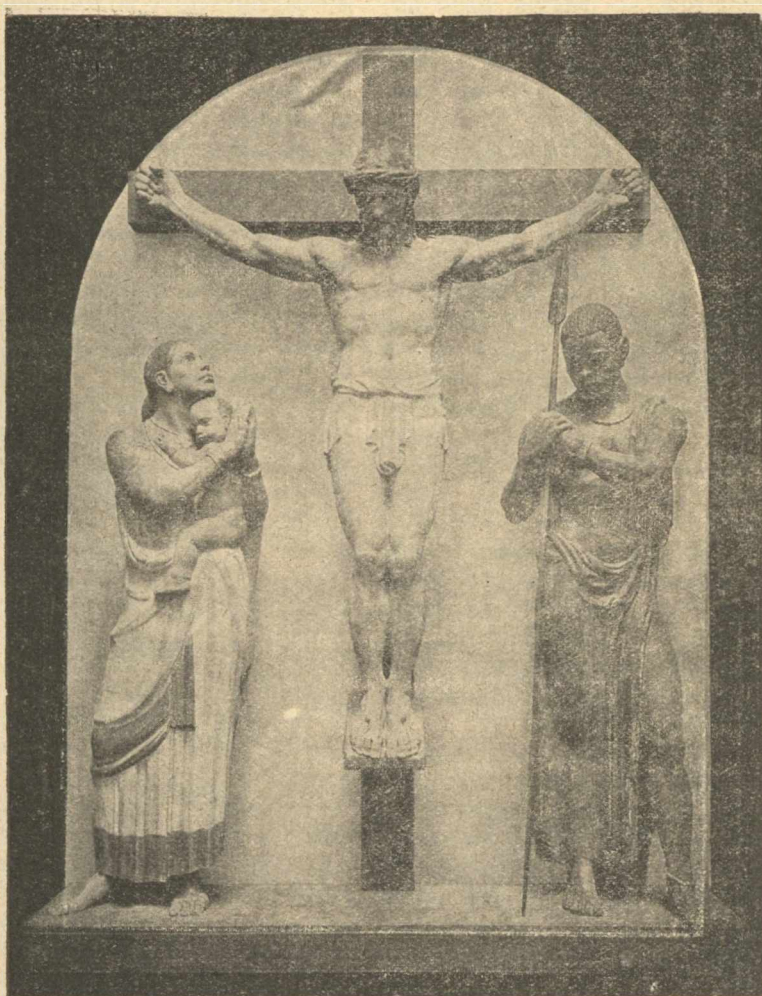
sők a törökkel való szövetségben; (példa rá a krími háború), de tudatában kell lennünk a helyzetben rejlő nehézségeknek és nem szabad hinnünk, hogy ezeket az izlam dicőítésével és más egyebekkel elűntethetjük. Önmagunkat csak úgy nyugtathatjuk meg, ha készek va-

gyunk a töröknek az evangéliumot is nyújtani.“

Eme fejtegetésekhez teljes mértékben hozzájárulhatunk. A törökkel való szövetségnek csak örülhetünk, ha tudatában vagyunk ama missziói feladatnak, melyre ezáltal még inkább kötelezve vagyunk.

A kereszttel alatt.

(Képünkhöz.)

A lipcsei misszió-egylet otthona egy szép díszel gazdagodott, ugyan- is a szász vallásügyi miniszterium az országos műalapból egy gyönyörű

műtárggyal még, pedig egy fából faragott Krisztus csoportképpel ajándékozta meg.

A főalak $\frac{3}{4}$ életnagysága, hárs-

fából van faragva és megfelelő festéssel ellátva. A csoportkép az imateremben az oltár feletti mélyedésben van elhelyezve. A megfeszített Krisztus mellett jobbról egy indus nő áll, csipőjén kis gyermekével, amint kezeit kérésleg terjeszti ki a Mester felé, balfelül pedig egy néger van, aki lándzsájára támaszkodva, gondolataiba elmerülve néz maga elé.

A művész a két mellékalakkal a Lipcsei Misszió két fő munkatérét, Indiát és Afrikát akarta szemléltetni, sőt a két alak taglejtésében és arcjátékában kifejezi azt is, hogy a keresztény misszió mennyire hatott ezen népek lelkére és gondolkodására.

Az indiai nő ugyanis az Úr felé fordított tekintetével és kitért kezei-

vel elárulja, hogy az evangéliomból már megismerte, hogy kicsoda Krisztus és azért tőle várja segédelmét, benne látja szabadítóját, üdvét; az afrikai néger ellenben nem az Urra fordítja még tekintetét, hanem mélyen gondolkodva maga elé néz s ezzel mintegy jelzi, hogy az evangéliom ugyan már hozzá is eljutott, de még vonakodik azt elfogadni, lelke mélyén forgatja még azt, amit Krisztusról hallott.

A Lipcsei Misszió ugyanis a négerék közt még csak néhány évtized óta működik és ezért még sokkal fiatalabb, hogy sem nagy eredményekre tekinthetne vissza, ellenben Indiában a tanulók közt már annyira gyökeret vert az evangéliomi kereszténység, hogy fejlődésében közeledik az önálló tanul nemzeti egyházhoz.

A Lipcsei Misszió 1915. évi ünnepe.

Dacára e rendkívüli időknek, a Lipcsei Misszió mégis megtartotta a szokott időben évi ünnepét, hogy alkalmat adjon a misszió barátainak megismerni a misszió háboru okozta sebeit. Kevesebben gyültek össze, mint máskor — ami érthető is, — hiszen az oroszországi balti tartományokból nem jöhettek a misszió barátai, Ausztria és Magyarország sem voltak képviselve, az egyedüli Svédország küldte el képviselőjét. Sajnos, a közlekedési viszonyok nehézsége miatt a magyarhoni misszió-egyesület sem küldhette el az idén képviselőjét, ami pedig az utóbbi években már szokássá vált.

Nem örömmünnepre gyültek össze ez alkalommal, hanem hogy tisztába jöjjenek a jelen nagy feladataival és a misszió válságos helyzetével, azért természetesen a hangulat a rendkívüli időkhez mérten rendkívül komoly volt.

A pünkösd utáni napon, május 25-én, gyülekeztek össze a részt-

vevők a misszió házában, ahol Dr. I h m e l s, a híres lipcsei professzor, Apost. Cselek. II., 1—4 alapján beszélt, összehasonlítván az első pünkösdöt a jelen korral. A pünkösd lélek akkor is csak kevesek birtokában volt; azért imádkozunk, hogy nálunk meglegyen. Akkor még a jelenben sem fogunk csüggedni, mert mint a mi Urunk Jézusunk tanítványai tudjuk, hogy az Isten ebben az időben nem csak e világ országait formálja, hanem a saját országát is építi. Nem tudjuk másként végigélni e napokat, mint megemlékezve Urunk szavára: mert támad egy nemzetség más nemzetség ellen, egy ország más ország ellen és minden helyen lesznek földindulások és lesznek éhenhalások és háboruságok.

Másnap, május 26-án, volt a tulajdonképeni főünnepély a Nikolai-templomban, ahol Dr. B e z z e l, a bajor főkonszisztórium elnöke tartotta az ünnepi beszédet I. Mózes 1, 3

alapján. (Monda az Isten: Legyen világosság: és lett világosság.)

4 év óta — ugymond — sajátosság dícserejével szellem kapott lábra a missziói körökben. Az edinburghi missziói konferencia óta „világmissziót“ emlegettek, a XX. századot elnevezték a „misszió évszázadának“. Nagy számok repültek a levegőben, a számok emlegetése lett egyedüli ismérve a misszionálás eredményességének, mintegy megcáfolván az Úr szavait, ki kicsiny nyájról és az Ige szegénységéről beszélt. Egyesülést, testvéri együttműködést hangoztattak az egész vonalon és tényleg — úgy látszott — ennyi lelkesedés mellett a XX. század meg fogja hozni az evangéliom diadalát. Azóta azonban egészen más kép tárult elénk. Az edinburghi konferencia szóvivői ma felizgatják a pogányokat keresztény testvéreik ellen, vagy legalább nyíltan helyeslik azt, hogy a két nagy misszionáló nemzet, a német és az angol közt oly szakadás állott be, mint soha azelőtt; az egy uton való haladás hosszú időre lehetetlenné lett, egyáltalában az egész kereszténységet átfogó kapocs teljesen szét van tépve. Ennek a nagy reakciónak be kellett következni, az Isten meg akarta nekünk mutatni, hogy nem a mi erőnk és akarásunk viszi előre az ő ügyét, mi csak eszközök vagyunk az ő kezében és csakis akkor fog elterjedni az egész világot átfogó fényesség, ha az ő szava harsogja: legyen világosság!

Mély hatást tettek e kiváló és nálunk is jól ismert és nagyra becsült egyházi férfiu szavai az egész missziói gyülekezetre.

Utána Dr. Paul misszió-igazgató tette meg évi jelentését, kiindulván a zoltáríró szavaiból: Várván vártam az Urat és ő én hozzám tére. (Zsolt. 40, 2 v.)

A jelentésben végigvezette a hallgatóságot mindazokon a munkamezőkön, melyeken a Lipcsei Misszió működik.

Legzavartalanabb módon folyt a munka Németkelet-Afrikában, amennyiben oda az ellenség mind-ezideig be nem hatolt. Különösen az iskolaügy virágzott ezen gyarmaton. A Lipcsei Misszió egymaga 100 iskolát tart fenn majdnem ugyanannyi fekete tanerővel. Épen azon voltak, hogy ezeket az iskolákat és az egész tanítást egységesen rendezzék és e célból Szászországból kiváló tanerőket akartak szerezni, mikor a háboru kitörése keresztelte mindezen terveket.

A Kamba-Misszió Angol-Kelet-Afrikában majdnem teljesen szünetel. A mult évi közgyűlésen elhatározatott, hogy eme területet a Lipcsei Misszió más társulatnak adja át különféle okok miatt. Már tárgyalásba bocsátkoztak a Belső-afrikai Missziótársulattal, mikor az angolok 1914 december elején az összes hittérítőket elvitték Indiába a fogolytáborba. Ezzel a Kamba-missziónak erőszakkal véget vetettek az angolok. Az itteni kis gyülekezetek sokkal fiatalabbak voltak, hogysen megbírnák eme zivatáros időket és valószínűleg szétmállanak.

Előindióban a tanulok közt bizonyos korlátozások közt tovább folyik a munka. Csak három a Lipcsei Misszióhoz tartozó hittérítőt internáltak; a többi német társulat jobban szenved, mint a lipcsei. — Hogy nem valamennyi német hittérítő került fogolytáborba, az az ottani angol egyházi köröknek köszönhető, akik ebben az irányban nyomást gyakoroltak a kormányra. Az összeköttetés a hittérítő és a missziói ház közt csak a semleges országokon át volt lehetséges és ebben a tekintetben a svéd, dán és svájci misszióegyletek nagy szolgálatokat tettek a németeknek és tesznek még mindig. Anyagi tekintetben különösen az amerikai luth. egyházi körök siettek segítségére a szükségben szenvedő német társulatoknak Indiában.

Uj munkások kiküldetéséről az idén szó sem lehetett. Proeger hittérítő-jelölt, aki éppen Afrikába akart menni, a francia harctéren elesett.

A szemináristák száma természetesen erősen megapadt, úgy hogy a közgyűlés idején csak tíz növendék volt a misszióházban, a többi mind kün van valamelyik harctéren; eddig már négy elesett közülök. Néhány oroszországi növendék a háboru miatt nem jöhetett vissza, ezekről nincs semmiféle hir.

A pénztári egyensuly fentartása is nagy gondot okozott a vezetőségnek, azért az igazgató mindjárt a háboru elején egy segélykiáltásban feltárta a pénztár helyzetét és kérte a misszió barátait, hogy e válságos viszonyok közt a misszió ügyét ne hagyják cserbe. A segélykiáltás visszhangra talált és az adományok mindenfelől bővebben érkeztek, mint máskor, de azért az 1914-ik év mégis 78.024 márka deficittel záródott, mert 624.693 márka bevétellel szemben 702.717 márka kiadás áll. Adományokból befolyt 607.323 márka, majdnem 100.000 márkával kevesebb, mint 1913-ban. A visszaesés abban leli magyarázatát, hogy a háboru miatt a balti tartományokból teljesen elmaradtak az adományok, mert lehetetlen volt az érintkezés Németország és Oroszország közt.

Az 1914-iki év első fele azonban még a béke jegyében folyt le, mennyivel inkább fognak a pénzügyi nehézségek szaporodni az 1915-ik évben.

Az utána következő közgyűlésen D. Bard schwerini főegyháztanácsos elnökölt és részt vettek a missziói tanácson kívül az egyes tartományi egyletek kiküldöttei.

A közgyűlésen Hilbert kereskedő bemutatta az 1914-iki számadást, D. Paul misszióigazgató pedig jelen-

téséhez kiegészítő közléseket tett. Foglalkoztak a misszionárius hiánnyal, amely okvetlen be fog következni a háboru után, tekintettel a horribilis véraldozatra. A svéd egyházzal a tamul misszióra vonatkozólag uj megegyezést létesítettek és azt jóváhagyták. A megegyezés célja most is az volt, hogy a köteleket szorosabbra fűzzék a két egyház missziója közt. Az indiai misszióra vonatkozólag semmiféle határozatot hozni nem akarnak most a háboru alatt, amint azt némely oldalról kívánták. Ezt ugyanis olyan kérdésnek minősítik, melyet csak a háboru eldőlte után lehet megoldani, de akkor is valamennyi német missziótársulatnak bevonásával szabad csak eldönteni, vajjon folytasák-e a német társulatok működésüket a brit kolóniákon vagy sem. A közgyűlés a tamul misszionáriusoknak, kik a nehéz viszonyok közt ugy megállták helyüket, meleg üdvözlét küldi.

Az egész ünnepet egy esti összejövetel zárta be, amelyet szokás szerint a központi színház nagytermében tartottak. Dacára, hogy ez Lipcsének legnagyobb terme, mégis annyira megtelt, hogy a rendőség a később érkezőket nem bocsátotta be. Az estét D. Hartung, a Gusztáv Adolf-egylet elnöke nyitotta meg, szólván a 23-ik zsoldár alapján különösen a nehéz jelenre alkalmazva annak ama szavait: asztalt szeresz előttem azok ellen, kik nékem ellenségeim. Köberlin misszió-felügyelő a háborunak a misszióra gyakorolt hatásáról tartott előadást. Rügert hittérítő Hátsóindiából, ki egy nappal előbb érkezett meg, hadifogságáról, élményeiről és munkásságáról beszélt, végül D. Braune rüdoldstadti generális-superintendens rövid beszéddel bezárta eme békeünnepet a háborus zaj közepette.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett a Magyarhoni ágost. hitv. evang. Misszióegyesület tanácsának 1915 nov. 10-én Budapesten tartott üléséről.

Jelen voltak: Scholtz Ödön egyházi elnök elnöklete alatt: Dr. theol. Schmidt Károly Jenő, Pröhle Henrik, Jánosi Lajos, Beyer Theophil, Morhács Márton, Broschko G. Adolf, Bárdy Ernő, Mesterházy Sándor, Pröhle Károly missziótanácsi tagok és Vértesi Zoltán egyesületi tag mint vendég.

1. Scholtz Ödön elnök az ülést imádsággal nyitja meg.

2. Miután Pröhle Károly az egyesületi jegyzői tiszteréről való lemondását, ennek okai megszünvén, az elnök kértére visszavonta, ugyanő a jegyzői teendőket újra átveszi, míg a jegyzőkönyv hitelesítésével Beyer Theophil és Mesterházy Sándor bizatnak meg.

3. Elnök jelenti, hogy világi elnök-társa, Steltzer Endre pozsonyvárosi tanácsos, hozzáintézett levele szerint legnagyobb sajnálatára nem jelenhetett meg a missziótanács ülésén, és megtakarított utiköltségek címén úgy most, mint az 1914. évi közgyűlés elmaradása alkalmából 50—50 koronát küldött be az egyesület pénztárába, megrongált egészségi állapotára való hivatkozással egyszersmind kéri, hogy amennyiben elnöki megbízatása lejárt, az egyesület a világi elnöki tiszt új betöltése alkalmával személyétől tekintsen el.

A missziótanács mély sajnálkozással értesül az egyesület világi elnökének megrongált egészségi állapotáról s azon hő óhajlásának ad kifejezést, hogy a jó Isten adja vissza drága egészségét; egyszersmind kéri őt, hogy a világi elnöki tisztet legalább az általános tisztujításig, mely a következő közgyűlés feladata lesz, sziveskedjék megtartani, s hálás köszönetet szavaz azon nemes áldozakész-

ségéért, melyet egyesületünk iránt ujlag tanusítani sziveskedett.

4. Schmidt Károly Jenő főesperest azon alkalomból, hogy őt a bécsi evang. theologiai fakultás a theologia tiszteletbeli doktora címmel tüntette ki,

a missziótanács melegen üdvözli.

5. Ezután meghallgatja a missziótanács Scholtz Ödön egyházi elnök jelentését és annak egyes pontjai alapján a következő határozatokat hozza:

a) Bohus Károly tagtárs levélben mentette ki a missziótanács üléséről való távolmaradását.

Tudomásul szolgál.

b) Az elnökségnek azon intézkedését, hogy az egyesület közgyűlését a rendkívüli viszonyokra való tekintetből sem a mult, sem a folyó évben nem hívta össze,

a missziótanács jóváhagyólag veszi tudomásul és egyszersmind megbizza az elnökséget, hogy a rendes viszonyok helyreállta után a közgyűlés összehívása iránt legjobb belátása szerint intézkedjék.

Ugyanazon ponttal kapcsolatban a missziótanács hálás köszönettel fogadja Bárdy Ernő tagtárs kijelentését, aki gyülekezete nevében arra kéri az egyesületet, hogy a legközelebbi közgyűlését a mezőberényi I. kerületi gyülekezetben tartsa meg.

c) Minthogy a trencsényi közgyűlés által a Lipcsei Misszió 1914. évi közgyűlésére kiküldött Morhács Márton ezen megbízatásának gyengélkedése miatt nem tehetett eleget és más intézkedésre már idő nem maradt, helyette az egyházi elnök vett részt a lipcsei közgyűlésen, a mi a Róth Henrik hittérítőről érkezett hírek miatt is szükségesnek

mutatkozott. A világi elnököt betegsége akadályozta azon szándékában, hogy a lipcsei közgyűlésen szintén részt vegyen. Az ideai közgyűlésen ugyancsak a háborus viszonyok következtében egyesületünk egyáltalában nem képviseltette magát, de az egyházi elnök levélben üdvözölte a Lipcsei Misszió közgyűlésének elnökségét, mire meleg-hangu köszönő válasz érkezett.

A missziótanács az elnökségnek ezen intézkedéseit is jóváhagyólag veszi tudomásul és felkéri az elnökséget, hogy egyesületünknek a jövő évi lipcsei közgyűlésen való képviseltetése iránt annak idején körlevél útján intézkedjék.

d) Róth Henrik hittérítőnek a missziói szolgálatból a gyarmati szolgálatba való átlépését s így hozzá fűzött reményeink meghiusulását

a missziótanács mély sajnálkozással, de egyszersmind abban a reményben veszi tudomásul, hogy egyházunk ifjúságának soraiból méltóbb utódai fognak támadni, a kik szent hivatásuk mellett hiven kitartanak.

e) Miután a Missziói Lapok szerkesztését a trencsényi közgyűlés után az egyesületi jegyző halmozódott teendői miatt nem vállalhatta el,

hogy a lap kiadása fenakadást ne szenvedjen, az elnökség Schrödl József lajtaujfalui, utóbb petőfalvi lelkészt kérte fel arra, hogy a szerkesztői teendőkben az egyházi elnöknek segítse. Nevezett tagtárs ezen megbízásnak eddig nagy ügyszeretettel felelt meg s azért az elnök indítványára

a missziótanács felkéri és megbizza Schrödl Józsefet, hogy az egyházi elnök felelőssége mellett a Missziói Lapok ügyeit a jövő év elejétől fogva főszerkesztői minőségben vezesse tovább.

f) Az egyházi elnök indítványára a missziótanács megbizza a jegyzőt olyan az egyházi lapokban közléteendő felhívás szerkesztésére, mely arra buzdítja egyházunk hiveit, hogy a misszió ügyét e mostani nehéz időkben is támogassák.

g) Az elnöki jelentésért, mely hiven tükrözteti vissza a háboru folytán előállott rendkívüli viszonyoknak egyesületünk ügyeire való hatását,

a missziótanács hálás köszönetet szavaz és kimondja, hogy a jelentés a jegyzőkönyvhöz csatolassék.

6. Ezután Broschko Gusztáv Adolf pénztáros előterjeszti az 1913. és 1914-ik évekről szóló számadásait.

Ezek szerint bevétele volt:

	1913-ban		1914-ben	
1. pénztári maradék címén.....	—	K — f.	10	K — f.
2. alapítványok címén	793	„ 26 „	391	„ 74 „
3. tagsági díjakból	684	„ — „	684	„ — „
4. adományokból	3446	„ 66 „	2977	„ 01 „
5. kamatokból	300	„ 28 „	344	„ 94 „
Összesen....	5224	K 20 f.	4407	K 69 f.

Kiadások voltak:

1. a Lipcsei Misszió javára	3571	K 35 f.	3098	K 74 f.
2. hivatalos utiköltségekre (Lipcse, Trencsén)	183	„ 67 „	100	„ — „
3. nyomdai költségekre	123	„ 60 „	322	„ 10 „
4. posta díjakra	29	„ 25 „	21	„ 70 „
5. vegyesekre	66	„ 13 „	29	„ 97 „

A kiadások összege.... 3974 K — f. 3572 K 51 f.

Tökésítés: 1240 K 20 f. 1913-ban, 833 K 53 f. 1914-ben. Pénztári maradék 10 K 1913-ban, 1 K 65 f. 1914-ben. Az egyesület vagyona 1913 dec. 31-én 7001 K 35 f., 1914 dec. 31-én 7826 K. 53 f.

A pénztáros egyszersmind bemutatja azokat az értékpapirokat, a melyekben egyesületünk vagyonának egy része a trencsényi közgyűlés határozata értelmében elhelyeztetett.

Morhács Márton ellenőr jelenti, hogy a számadásokat átvizsgálta és teljes rendben találta.

A missziótanács a számadásokat és az ellenőr jelentését tudó-

másul veszi, a pénztárosnak az utolsó két számadási évre nézve a szokásos felmentvényt megadja s neki az egyesület pénztárának buzgó és rendkívül pontos vezetéseért hálás köszönetet szavaz.

Az elnök indítványára egyszersmind elhatározza a missziótanács, hogy a missziói alapból és az alapítványok összegéből összesen 5000 koronát hadikölcsönre jegyez és ezen határozat végrehajtásával a pénztárost és az ellenőrt bizza meg.

7. A missziótanács ülése a jegyző imádságával végződött.

K. m. f.

Pröhle Károly,
egyesületi jegyző.

Hitelesítjük:

Beyer Teophil,
Mesterházy Sándor.

Scholtz Ödön,
e. elnök.

Egy indiai benszülött lelkész munkája.

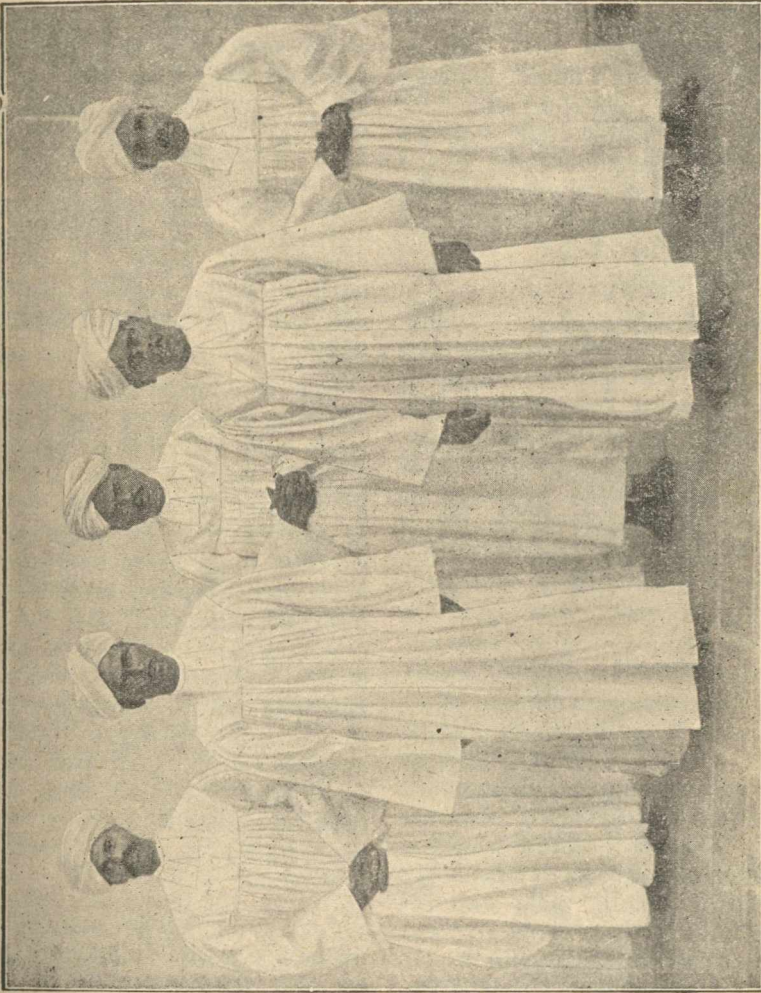
30 év óta működik Njanapragasam Sámuel falusi predikátor pogány honfitársai közt Karikal állomáson, amely Trankebártól délre fekszik francia területen. Mivel Karikal közel van Trankebárhoz, azért ma is Trankebárban lakik, ahol előbb mint lelkész működött. Mivel a benszülött falusi lelkészek közt ő a legidősebb, azért tagja a missziói egyháztanácsnak, tanít azonkívül a tanító- és lelkészképző-intézetekben és felügyel a könyvnyomdára, melyben saját művei közül is több megjelent. Ebből látjuk, hogy eme benszülött lelkész munkásságát tekintve semmiben sem áll mögötte a mi lelkészeinknek és ez az ő buzgósága nagyon áldásos Indiára és különösen ottani tamul lutheránus egyházunkra. Sok év telt el a nélkül, hogy Nj. Sámuel lelkész a pogányok közti munkájának különös

gyümölcsét látta volna, annál inkább hálás most az „Egyház nagy Urának“, hogy az utolsó esztendőben Nannilam járásban „tág kapu“ tárult fel előtte. Ez a járás Karikal francia gyarmat határán fekszik, 217,267 lakója van, ezek közül csak 5741 keresztény, kik leginkább katolikusok. Az egész járásban nincs egyetlen evangélikus hittérítő, csak egy Nannilam város közelében fekvő faluban tartanak fenn a methodisták népiskolát. Egy szép napon emberek jöttek Kollapuram faluból Sámuel lelkészhez és kérvényt nyújtottak át neki. A falunak 1346 lakója van, kik közül 782 mohamedán, 654 hindu, ez utóbbiaknak több mint fele pantsama azaz „kasztonkivüli“, kik három kültelken laknak, irni-olvasni tudnak. Ezek voltak a kérvényezők és kérésük az volt, hogy keresztények akarnak lenni.

Az ajtó feltárult, csak be kellett rajta lépni. Azért Nj. Sámuel lelkész 1912. karácsony hetében kiment Kollapuramba és munkáját egy u. n. „énekes beszéddel“ kezdte meg, mihez a benszülöttek jól értenek és igen kedvelnek. Hétről-hétre kiment,

gány hozzátartozóik befolyása még is nagyobb volt, mint a keresztség utáni vágy.

Ezen első jelentkezők kereszttelésére a mult esztendei pünkösdi ünnepet tüzték ki. Előtte való pénteken és szombaton Nj. Sámuel

Tamil evang. lelkészek.

hogy a katekumenusok tanítását végezze, közben pedig egy nyugalmazott tanító végezte ezt a munkát, majd ennek megbetegedése után a saját fia, egy fiatal tanító.

Összesen 40 férfiut készítettek elő a keresztségre, de csak 11-en tartottak ki végig, a többieknél po-

megjelent körükben, hogy befejezze az oktatást és imádkozzék a jelöltekkel. A pünkösdi istentisztelet után kiment Kollapuramba, ahol a megkeresztelendők már egy e célra felállított, szépen diszitett kunyhóban vártak reá, a falubeliek pedig szintén nagy számban jelentek meg.

Ez utóbbiak különös figyelemmel kísérték az egész cselekményt, mely rövid vizsga után egyszerűen és minden ceremonia nélkül ment végbe. Mindegyik megkeresztelendő letérdelt és így vette a kereszttség szentségét. Az egész cselekmény mély hatást gyakorolt a pogányokra és a főnök külön is kifejezte örömeit a látottak felett, mert mint mondá, mindnyájan azt várták, hogy Trankebárból különös varázsszert, valami tehénbőrlevet fog hozni és a keresztelendők szájába önteni. Ilyen híresztelésekkel akarják a pogányok társaikat olyan helyeken, ahol a kereszténységet még nem ismerik közelebbről, a keresztstől visszariasztani.

Ezen ünnepség óta, úgy látszik, a kollapurami pantsamák csakugyan ébredezni kezdenek, mert nem csak a keresztények, hanem a pogányok is rendszeren látogatják az imaórákat és a vasárnapi istentiszteleteket. 1913. június 2-án volt az imaháznak felavatása, melynek költségét majdnem felerészben a falubeliek adták össze, körülbelül 40 rupiát.

A templom „a győzelmes Jézus imaháza“ nevet kapta. A felavatásra valamennyien ünnepi ruhában jelentek meg és az istentiszteleten élénk részt vettek. Ott volt ez alkalommal Arulappen lelkész is és őt theologus Trankebárból. Sámuel lelkész a Zakeusról szóló evangéliomot magyarázta és Jézust mint tényleges győzött állította oda, aki legyőzi a bűnöst és erőt ad nekik a bűn legyőzéséhez. Arulappen lelkész elbeszélte nekik, hogyan lett ő keresztény és szavai különös hatást gyakoroltak, mert gondolkodóba ejtették őket.

Igy vonult be az evangéliom ebbe a taluba és az embereken tényleg látszik, hogy az igazságot keresik. Elhatározták, hogy valamennyi gyermeket a mi iskolánkba küldik, amiért a tanulók száma 18-ról 39-re emelkedett. 20 katekumenus is jelentkezett újra. A lelkész ismételten segítségére lehetett embe-reinek a mohamedán és brahman birtokosokkal szemben. Ebbeli törekvéseiben nagy hasznára volt egy Wood nevű angol, a járási kollektor, úgy hogy a keresztények békében élhettek.

Nannilam járás azonban nagyon kiterjedt missziói munkatér és épen nem könnyű feladat elé állítja Sámuel lelkészt, a kinek bizony minden alkalmat nagyon ki kell használni.

Egy alkalommal Karikalból visszatért Trankebárba és egy kis kocsin talált csak helyet, mert nagyon sok pogány bucsus ment ugyanazon úton; ilyen mellé került ő is. Mikor az kiléte iránt érdeklődött, megmondta, hogy keresztény guru (tanító), aki Krisztus urunk feltámadásának ünnepéről jön. A hindu erre megjegyezte, hogy Krisztus jót tanított, de célját nem érte el, mert megölték. Mire Sámuel azt válaszolta, hogy Krisztus történetének csak az elejét ismeri, van azonban folytatása, mert Krisztus feltámadása, mennybemenetele és a Szentlélek elküldése által nagyon is elérte célját.

A pogány figyelmesen hallgatott, aztán így szól: Köszönöm szavait, ezt még sohasem hallottam; mire szívélyesen bucsuztak el egymástól. Így adott alkalmat eme társalgás is missziói munkára.

A Biblia hatása Kinában.

Egy napon Wang bibliárus Payne hittérítőhöz jött a Shantung tartománybeli Tsauingba és elmondta neki, hogy egy igazságot kereső férfiura akadt, a ki már 40 éve van egy evangéliom birtokában és azóta nehezen várja, hogy ráakadjon valakire, aki megmagyarázza neki ezt a könyvet. A hittérítő kiment a bibliárusal ehhez a férfiúhoz, aki egy hegyek közt elrejtett faluban lakott. Idegen mindaddig nem tette lábát abba a faluba. Csodálkozásunkra 6 férfiut találtunk ott, kik közül mindegyiknek volt újtestámentoma és akik rendszeresen összejöttek, hogy közösen olvassanak belőle. Ezen férfiak egyike mutatott a hittérítőnek egy könyvecskét, melyet atyja sok évvel azelőtt vett. A könyvecskét az idő és a füst egészen befeketítette és nem volt más, mint Márk evangélioma wenli nyelven, a mely nyelv a kínai tudósok nyelve. A hittérítő kérdésére, vajjon atyja olvasta-e ezt a könyvet, az volt a válasz: Sokszor megpróbálta ugyan, de nem volt tudós és így a könyv értelme homályos maradt előtte. Azért, úgy mond, halála előtt nekem adta a könyvet s az kezemben mágnessé lett, a mely tanítóját magához vonzotta. Az ember égett a vágytól megtudni, vajjon mi a könyv tartalma. A hittérítő 10 napig ott maradt köztük, napközben a vidéken is hirdette az evangéliomot, este pedig visszatért az igazságkereső házába, hogy őt és társait az evangéliommal megismertesse. A falu lakosainak pedig vetített képekben mutatta be Jézus életét. Így készítette elő az Ige az utat az igehirdető számára.

Néhány évvel azelőtt Kunze hittérítő a Tsingtau melletti Taitung-szenben megkeresztelt egy fiatal kínait. Megkeresztelése után a fiatal ember visszament hazájába, Santung tartomány bensejébe. Nemsokára

eljött Tsingtauba és hírül adta a hittérítőnek, hogy Isten segedelmével 11 személyből álló egész családját megtérítette. Ugyanis magával vitte az új szövetséget és Luther kis kátéját és azokból szorgalmasan olvasott az övéinek. Rövid idő alatt felesége, szülei és testvérei az evangéliom igazságától át voltak hatva. Naponta a fiatal ember köré gyülekeztek, hogy olvassanak az evangéliomból és imádkozzanak az élő Istenhez. El is határozták, hogy a bálványszekrényben levő bálványait elégetik. A pogányok váltig lesték, hogy az istenek megbüntessék a családot, de nem történt semmi bajuk. A családnak volt azonban egy közeli rokona, egy tudós, ki egyuttal az egész rokonság feje is volt. Ez mikor hallotta, hogy a családi bálványok szét vannak rombolva szitkozódva ezen szavakkal rontott be a házba: „Hol van családi szentélyünknek elpusztítója?“ „En vagyok nagyatyám,“ szolt nyugodtan a fiatal keresztény. Erre az öreg arcul ütötte s így szolt: „Íme, itt a jutalom érte“. A fiatal ember kérlelte: „Nagyatyám kérlek, hadd beszéljek, hogy megmagyarázzam a dolgot“. Új arculcsapás volt az öreg felelete.

Nem lehetett mást tenni, mint várni, míg haragja elmulik. Akkor a fiatal ember előhozta újtestamentomát és kátéját és eléje tette. Erre az öreg elkezdett olvasni és megszakítás nélkül olvasott egész nap s mennél tovább olvasott, annál inkább nőtt csodálkozása. Végre ezen kérdéssel fordult a fiatal emberhez: „Fiam, honnét vetted ezen értékes könyveket?“ „Kunze tsingtaui misszionáriustól, kinek még sok ilyen Jézusról szóló könyve van,“ szolt az ifju. „Nohát — mond az öreg — ha még egyszer Tsingtauba mégy, hozzád még többet ezekből a könyvekből, hogy megismerhessem

ezt a csodás tant“. A következő napon már ő is résztvett a családi istentiszteleten és újra hangoztatta,

hogy szeretné közelebről megismerni a kereszténységet. A biblia itt is megtette hatását,

II. Vilmos császár és a törökök.

A törökök ebben a nagy leszámolásban mellénk kerültek, mint szövetségstársa és ez a körülmény sok szó-beszéd tárgyát képezte ellenségeink lapjaiban. Különösen azóta, mióta a török szultán mint valamennyi hívő mozlím kalifája kihirdette a dzsihadot vagy szent háborút a hitetlenek ellen. A törökök ugyan kezdetől fogva tiltakoztak a dzsihad olyatén való felfogása ellen, mintha az irtó háboru volna minden „keresztény“ ellen, mert szerintük a háboru nem a kereszténységnek szól, hanem „hazájuk és vallásuk ellenségének“, tehát a hármast-, illetőleg most már a négyesentente- nek. Bizonyítékul felhozzák, hogy majdnem va'amennyi mohamedán mecsetben imádkoznak a németek győzelméért, sőt a mi egyedülálló a mohamedán történelemben, Vilmos császárért, tehát egy kifejezetten keresztényfejedelemért*) is imádkoznak állandóan és a fejedelemért szóló imádságukban a szultán neve után mindjárt Vilmos császár neve következik. A „keresztény“ Angliának, a „degenerált“ Franciaországnak, a „szószegő“ Itáliának és a moskovita Oroszországnak nem tetszik eme szövetkezés és tiltakoznak ellene a keresztény kultura nevében, de ugyanakkor összecsdítik Afrika és Ázsia összes vad népeit, a gurkákat, algirieket, szenegálnégeréket stb., hogy segítsenek nekik harcolni. Persze náluk az egészen más, mert ezek a vadak a kulturát, emberiséget

kereszténységet és meggyámást segítenek megmenteni a „barbarizmus“ ellen.

Ezeknek a XX-ik századbeli „keresztes“ vitézeknek már most is megmondhatjuk, hogy a német evangélikus nép e nagy tusakodás közben sem téveszti szem elől kötelességét a mohamedánsággal szemben, sőt most jobban mint valaha érzi különös hivatottságát a kelettel szemben.

És ha majd elülnek a nagy zivatarkok és minden téren megindul az alkotó munka, akkor a német evangéliumi kereszténység is le fogja róni egyetemes keresztényi kötelességét a mohamedánizmusá szemben, azáltal hogy a kereszténységet megtisztított alakban hozza néki. Az irányelvek azonban akkor sem lehetnek mások, mint a melyeket II. Vilmos császár már 1898-ban, felállított, mikor keleti útján Jeruzsálemben ezeket mondotta:

„A törökökre csak példával hatatunk és ama bizonyoságtétellel, hogy az evangéliom a szeretet evangélioma minden tekintetben. A mohamedánokra csak a keresztények élete gyakorolhat befolyást. Azt senkisémm veheti tőlük rosz néven, ha nem becsülik nagyra a keresztény nevet, hiszen egyházi tekintetben a keresztények nagyon széttagozódnak, sőt sokszor csak fegyveres erőszakkal lehet őket visszatartani az összeütközéstől. Politikai tekintetben pedig mindenféle szemfényvesztéssel egyik darabot a másik után hasították ki a mohamedán világból, a mihez semmiféle joguk nem volt, azért veszett el a keresztények befolyása

*) Most ezt a „eretneket“ már a róm. kath. egyház is hajlandó talán kereszténynek elismerni? (Szerk.)

és így eljutottak a legalacsonyabb fokra. — Most mi jöttünk sorra! A német birodalom és a német név az egész ozman világban oly nagy tekintélynek örvend, mint soha azelőtt. Rajtunk a sor megmutatni, hogy tulajdonképen mi a kereszténység és hogy a keresztény szeretet gyakorlása a mohamedánsággal szemben is kötelességünk, ennek pedig megfelelünk nem dogmákkal és térítési kísérletekkel, hanem példaadással. A mohamedánok nagyon hitbuzgó emberek, úgy hogy a prédikálás maga nem elég.

A mi rájuk hat, az a kulturánk, intézményeink, életünk, melyet előttük élünk, az a mód, a hogy velük érintkezünk és végül demonstrálása annak, hogy egymás közt egyek vagyunk.

Nekünk most olyan vizsgafélét kell bemutatnunk előttük protestáns hitünkről és evangéliomi hitvallásunkról, hogy mintegy szemlélhesék, hogy mi tulajdonképen a kereszténység és ezáltal felkeltjük bennük az érdeklődést vallásunk és keresztény hitünk iránt.

Irodalom.

Nagyszámu jó könyvre hivatjuk fel ezuttal olvasóink figyelmét.

a) A Lipcsei Misszió kiadványai:

D. Karl Graul. Reden bei der Gedächtnisfeier in Leipzig am 1. Februar 1914. Ára 50 Pf. — D. Graul a lutheránus egyháznak és a Lipcsei Misszióknak egyaránt mulhatatlan érdemü nagy vezérembere volt. Az ő igazgatósága alatt tétett át a luth. misszió székhelye Dresdenből Leipzigba és indult oly fejlődésnek, hogy ma első helyen áll a luth. misszióegyesületek között. 1914 február 1-én volt ezen kiváló egyházi férfiu születésének századik évfordulója s füzetünk azon beszédekert tartalmazza, amelyek az ezen alkalomból a leipzigai Nikolai-Kircheben tartott emlékünnepen elhangzottak. Az ünnepi beszédert Zsid. 13, 7—8. alapján D. Ihmels egyet. tanár tartotta, míg D. Paul mostani misszió-igazgató D. Graul jelentőségert méltatta a Lipcsei Misszió és a lutheránus egyház szempontjából. Végül D.

Cordes leipzigai szuperintendens ezen kérdésre adott feleletet: Mit mondott Graul nekünk? Mi is szoktunk elhunytak tiszteletére emlékünnepeleyeket tartani, amelyekben gyakran eltévelyedünk a legmegvetendőbb emberkultusz utvesztőibe. Ha meg akarjuk tanulni, milyen legyen az egyházi szempontból kifogástalan megemlékezés nagyjainkról s ha azon felül megakarunk ismerkedni a német luth. egyház egy volt vezéremberének életével és munkájával, olvassuk el ezt a füzetet.

Der Einzug des Christentums in Deutsch-Ostafrika. Von D. Carl Paul, Missionsdirektor. 20 Pf. — A Lipcsei Misszió tudós igazgatója ezen előadásban a keresztény — és pedig úgy az evangélikus, mint a katolikus misszióknak Németország keletafrikai gyarmatába való bevonulását írja le.

Die grosse Völkerbewegung der Gegenwart und die Mission. Von Miss.-Senior Handmann. 20 Pf. — A Lipcsei Misszió

azóta már atyáihoz tért kedves öreg esperese ezen füzetet a Lipcsei Misszió 75 éves jubileumára írta. Az első részben kimutatja, hogy az a nagy közlekedési szabadság, mely korunk legnagyobb vívmánya volt s melynek révén a legtávolabbi népek is közvetlen érintkezésbe léphettek egymással, egyenesen Istennek a keresztény népekhez intézett missziói felszólítása, a második részben pedig azon kötelességeket és feladatokat ismereteti, amelyeket a misszió jelenlegi helyzete a kereszténységtől megkövetel.

Wir sind Schuldner beides unseren Kolonien und dem Evangelium. Predigt über Röm. 1, 14., 15., gehalten von D. Ludwig Ihmels. Ára 20 Pf. Németországban a misszió és a gyarmatügy szolgálatában álló körök az utóbbi években mindjobban megértették egymást s az 1911. évi június 25-én Dresdenben tartott közös tanácskozásuk alkalmával tartotta D. Ihmels ezen egyházi beszédet, melyben ezen föltétel alatt: **Wir sind Schuldner** — beides unseren Kolonien und dem Evangelium, ezen két részben felel: 1. Wir sind unseren Kolonien das Evangelium shuldig. 2. Wir sind dem Evangelium unsere Kolonien schuldig. Tiszta, világos, evangeliomszerű kifejtése ezen beszéd azon egészséges viszonynak, melyben a misszióknak a gyarmatosításhoz állnia kell és megfordítva. Örömünkre szolgált, hogy a kiváló szónok, a Lipcsei Misszió internacionális jellegének kidomborításánál azon benső viszonyra is kifejezetten hivatkozik, amelyben

ezen misszió hazai egyházunkkal is áll. Mennél jobban keressük a német lutheránus körökkel való érintkezést, annál inkább megszabadulunk azon sorvasztó elszigeteltségtől, amelyben most tengődünk.

Mission und Kolonisation in ihrem gegenseitigen Verhältnis. — Missionsstudie von D. v. Schwartz, Missionsdirektor a. D. — II. Kiadás. Ára 20 Pf. — Igen alapos és értékes tanulmány a misszió és a gyarmatosítás kölcsönös viszonyáról.

b) A. Deichert'sche Verlagsbuchhandlung Werner Scholl, Leipzig.

Aus der Kirche, ihren Lehren und Leben. Von Professor D. L. Ihmels. IV., 204 lap; ára 4 mk., kötve 4-80 mk. — Ezen könyv a kiváló leipzigi szisztematikusként következő hét előadását tartalmazza: 1. Hogyan őrizzük meg a reformáció örökségét s tesszük azt gyümölcsözővé a jelenre nézve? 2. A kereszténység és a vallástörténet. 3. A Jézus Krisztusról szóló evangélium és a bűn. 4. Biblia és hitvallás. 5. A dogmatika feladata és jelentősége. 6. A Szentlélek működése az egyházban. 7. A laikusok lelkesítő szolgálatáról az egyházban. — Már a címek pusztán felsorolása mutatja a tartalom gazdagságát. Különösen érdekessé teszi a könyvet, hogy tudományos-dogmatikai fejtegetések mellett az egyházi praxisból vett kérdéseket is tárgyal, és pedig művészi formában s világos, könnyen érthető előadással. Nagy előnyére szolgál a nagyhirű professzornak, hogy előbb hosszú időt mint lelkész a gyakor-

lati egyházi munkamezőn töltött s itt szerzett gazdag lelképásztori tapasztalatait most egyetemi tanári minőségében értékesítheti. Szeretnők ezen életbevágó egyházi kérdéseket tárgyaló művet nem csak lelkészeink, hanem felügyelőink kezében is látni. Kivált a 7. értekezésből sokat tanulhatnánk, kik annyira szeretjük az „egyetemes papságról“ szóló elvet hangoztatni, hogy ugyszólván már csak pusztá frázissá lett közöttünk.

Religionspsychologie und Apologetik. Von Lic. Pfennigsdorf. IV. 93 lap. Ára 2 mk., kötve 2 mk. 50 Pf. — Pfennigsdorf ezen művében a valláspsychologia jelentőségét igyekszik az apologetikus problémák tárgyalásánál kimutatni s érdekes fejtegetéseit az ifjuság, parasztság, gyári munkások és műveltek életéből vett példákkal színezi. Nagyon tanulságos, kivált lelkészeknek és vallástanároknak.

Monistische und christliche Ethik im Kampf. Von D. R. H.

Grützmacher. IV, 76 lap. Ára 1 mk. 60 Pf. — A monismus napjainkban nagy mértékben magára vonta a nép széles rétegeinek érdeklődését, főképp azon ígéretével, hogy egy új, korszerű etikát (erkölcstant) fog megteremteni. Ezen kísérletének ismertetése és megbirálása éppen azért szintén közszükségletet képez s füzetünkben alapos forrástanulmányok alapján ezt találjuk, és pd. történeti és elvi szempontból. A monismusnak a keresztény ethika ellen emelt kifogásait szerző röviden összefoglalja és beható vizsgálat alá veszi. Az előadás minden sora elárulja a tudós szerzőt, de azért könnyen érthető és világos. A monisztikus ethikának ugy barátai, mint ellenzői kénytelenek ezen művel foglalkozni.

* * *

A lapunkban ismertetett könyvek megrendelhetők a pozsonyi diakonisszaintézet könyvraktárában (Pozsony, Védcsölöp-ut).

Kimutatás

a magyarhoni ág. hitv. ev. Misszióegyesület pénztárába befolyt összegekről.

a) 1915 jan. 1-től márc. 31-ig.

A) Alapítványok: Babusnik Ágost 100.—, Tiszaker. gyámint. III. r. 40.—.

B) Adományok (Offertoriumok, missziói perselyek és gyűjtések): Pestí németaj. egyház 27.56, Bácsfeketehegy 11.20, Magyarorszombathely 1.55, Pusztavám 4.—. Kotsch Mihály lk. Pusztavám 3.—, Szuicsány 6.—, Ménhárd 2.78, Petrőcz 17.63, Felsőszeli 4.04, b. Podmaniczky Pál felsőszelii lk. 3.06, Homokos 7.—, őzv. Zimmermann Erzsébet Homokos 7.30, Bohland Ádám Homokos 3.72, Kabold 3.04, Kiskőrös 9.66, Szepesbéla 4.69, Kőlcse

1.—, † 1.20, Komárom 2.26, Nagylajosfalva 2.70, Kőhegy 2.80, Murányhosszurét 3.—, Oroszvár 2.68, Németjárfalva 2.87, † 1.—, † 13.45, Resiczabánya 1.59, Csácsó 8.15, Kontsek László felsőalmási lk. 1.—, Felsőalmás 4.20, Városszalónak 11.—, Veperd 14.14, Luczy Jancsika polg. isk. tanuló Poprád 3.23, Petrovics Soma esp. Szentes 2.10, Kácsfalva 1.26, Récese 3.66, Iklad 3.46, Iklad 3.20, Nemesfalva 1.26, Etrefalva 2.74, Zalagalsa 4.—, Dabar 2.80, Nemespátró 7.51, Sárvár 3.67, Balassagyarmat 4.08, Magyarboly 2.86, Kiszács 8.67, Nagyrőcze 2.—, Balf 5.—, † 2.71, pesti magyar egyház 31.26, Szekszárd

5.41, Kovács Sándor Szekszárd 2.—, Igló 17.—, Ruszt 2.20, Szirák 7.58, Korpona 4.—, Hontkirályfalu 2.—, Domony 2.42, Némethidegkut 5.—, Sopronbánfalva 6.52, Ókörtvélyes 17.76, Nagyszombat 9.90, Mekényes 5.26, modori tótajku egyház 97.60, † 22.22, „Stráž na Sione“ 93.16, Korcsek Zsigmond Frigyes Pozsony 2.—, Limpak 11.72, † 26.81, Sandtner Eliz Limpak 6.10, Rimakokova 6.—, Alsónána 9.48, Holzmann Lajos Balf 1.—, Ágfalva 24.18, Vágkohány 2.— † 2.90, Macejka István Vágkohány 4.60, Palic János vágkohányi lelkész 3.80, Ágfalvai nőegylet 3.91, özv. Schelly Zsuzsanna Ágfalva 1.—, Fertőmeggyes 5.50, Bohus Károly aless. Temesvár 4.—, „Svetlo Sveta“ 407.62, Wagner Adám lk. Ráczkózár —.74, Vágód 3.— Mohácsy Lajos lk. Gergelyi 1.—, Starke Lajos h. lk. Petrőcz 1.—, Nagygeresdi nőegylet 2.—, Péter Adám kalaznói lk. 1.— Istvánvölgy 7.21, Csörföly Lajosné Istvánvölgy 1.—, Lépesfalva 10.13, Scholtz Ödön esp. Ágfalva 14.40, Káty 3.78, Nagykároly 2.56 † 2.93 † 2.—, Horhát 2.—, Szászpelsőcz 1.90, Gölniczbánya 6.—, Steltzer Endre Pozsony 50.—, Thern Ede Mateőcz 10.20, Pápa 8.30, Bezi 2.30, Böny 2.—, Csikvánd 2.40, Felpéc 3.50, Győr 9.87, Győrsemere 4.88 Kisbabót 3.56, Kispéc 2.77, Lébeny 13.—, Lovászatona 3.90, Mérics 3.80, Nagybarátfalu 3.51, Nagymóriczhida 3.50, Rabczakapi 4 — Tárnokréti 2.63, Tét 5.80, Újmalomsok 3.40, lébenyi nőegylet 2.—, Grinád 1.88, Szomolnok 20.15, Vasdobra 16.64, „Evangelische Glocken“ 32.—, Nikelszky Margit és Aranka testvérek Késmárk 15.—.

C) Tagdíjak 1911—1914-re fizetett Bárdy Ernő lk. Mezőberény, 1912—1914-re fizetett: b. Podmaniczky Pál felsőszelii lk., 1913—1914-re fizetett Langhoffer Károly kiszácsi lk., 1914—1915-re fizettek: Sztéhló Gerő lk. Besztercebánya, Hlavács Milán lk. Mossócz, Beyer Theophil esperes Kőszeg, Beyer Theophilné Kőszeg, 1914-re fizettek: Hodzsa János esperes Szucsány, szucsányi egyház ifj. belmissz.-egylete, Petrovics Soma esp. szentesi nőegylet, szentesi egyház, Mayer Pál lk. Iklid, Warkoweil Teréz, Band Józsefné, Fódy Judit, Leitner Karolin, Patzer Jánosné, Winkler Jánosné, Rakita és neje, Zieser

Erzsébet, ifj. Steiner Györgyné, Drechsler Erzsébet, Frank Ferencné, Thiering nővérek, Leitner József, Kund K. soproni tagok, Lauff Géza lk. Balf, Rédei Károly lk. Nagykároly, Gura Jenő lk. Merény, 1915-re fizettek: Vitális Gyula aless. Breznóbánya, Kotsch Mihály lk. Pusztavám, Kirnbauer Gyula lk. Ménhárd, Pozsonyi Theol. Otthon, Pozsonyi Theol. Szék cs Józsefkör, Kovács Sándor theol. tanár Pozsony, Pieler Mátyás lk. Kabold, Szende Nándor, lk, Resiczabánya, Kontsek László lk. Felsőalmás, Delinga Sámuel lk. Felsőbotfalu, özv. Tomka Károlyné Pozsony, Vértesy, Zoltán lk. Magyarboly, balfi nőegylet, Bándy Endre lk. Léva, Kasper József lk. Ruszt, Thern László főgimn. vtanár Igló, Főgimn. Thököly Imre kör Igló, Mekényes egyház, Zoch Sámuel lk. Modor Korcsek Zsigmond Frigyes Pozsony, Palic János lk. Vágkohány, Ágfalvai nőegylet, Fertőmeggyes egyházközség, Bohus Károly aless. Temesvár, Lépesfalva leányegyház, Scholtz Ödön esp. Ágfalva, Wagner Adám lk. Ráczkózár, Krupec István aless. Hontudvarnok, Madár Mátyás lk. Felpéc, Isó Vinze lk. Győr, Merény egyházközség, merényi evang. nők és hajadonok egylete, Grinád egyházközség.

b) 1915. ápr. 1-től jun. 30-ig.

A) Alapítványok: Soproni lyceumi tanulók belmissz.-egyesülete IV. r. 20.—, budapesti főgymn. gyámegylete IV. r. 20.—, bácsi egyházmegye III. r. 10.—, budapesti női gyámintézet III. r. 25.— K.

B) Adományok: (offertoriumok, gyűjtések): Illuszky Sámuel Bpest 1.—, Felsőlövő 34.50 és 25.50, Hunfalu 17.20, nagyszalóki paplak 2.—, bazini német egyház 1915. évi konfirmandusai 7.37, özv. Guhr Mária Alsóerdőfalva 12.50, bpesti kerepesi uti egyház 14.—, Lengyel Lajos pénzügyi tanácsos Nyitra 2.—, Abelfalva 2.48, Nógrádszentpéter 8.61, Temesvár 5.—, békési egyházmegye 78.60, bpesti magyar egyház 73.47, Felsőpetény 5.—, Tisza-

földvár 7.— és 9.—, Budaszállás 164 és 1.—, u. o. lelkészi iroda 1.20, iskolások és konfirmandusok 1.40, lelkész 1.—, tanító 1.—, házankénti gyűjtés 5.—, Pilis 4.—, Kukmér 16.81, Irsa 2.—, „Cirkevne Listy“ 29.—, Kislomnicz 6.—, Baja 1.— Kőrömczbánya 6.25, Ujpest 2.—, Locsmánd 12.27, Aszód 5.70 és 1.50, Czinkota 4.35, Csötvár 3.—, Pencz 3.—, Maglód 2.—, Pinkafő 141.62 és 180.02, Acsa 1.—, Metzl K. Pozsony 1.—, Soproni árvaház 6.—, Névtelen Pozsony 2.—, Kropitz Teréz Pozsony 4.—, Duban István Pozsony 2.—, Metzl Mihály Pozsony 2.—, pozsonyi, leányárvaház 7.74, Rippl Lina Pozsony 6.60, N. N. Pozsony 10.—, pozsonyi férfiak és ifjak szövetezete 3.21, Luczfalva 1.40, bonyhádi főgimn. belmissz.-egyl. 5.—, Harta 3.—.

C) Külön adományok: Limpaki konfirmandusok Heydenreich G. missziónárius-Poreiar részére 6.14, kukméri lelk. hivatal Lipcei Misszió javára 10.60.

D) Tagdíjak. 1914. és 1915-re fizettek: Mohács Márton lk. Bpest, 1915-re fizettek: Illuszky Sámuel Bpest., Stettner Gyula tk. főesperes Felsőlövő, Lengyel Lajos pénzügyi tanácsos Nyitra, Frenyó Gyula nőgrádi főesperes, budaszállási egyház, Káiling Hugó kislomniczi lk., Raab Károly barsi főesperes, Lende Ede, id. Rakovszky Imre, Roxer András, Starke Gyula, Galantha Károly és Schnabel Gyula kőrömczbányai tagok, Broschko G. A. bpesti lk., kiszácsi egyház, továbbá a következő rendes tagok Pozsonyban: Andrásy Karolin, Blaser Kristóf, Böhm Zsuzsanna, Böllner Mátyás, Brodszky Teréz, Berner Róza, Denk János, Dr. Dobrovits Mátyás, Donleitner Róza, Dorn Teréz, Forray Irma, Frühwirth Sámuel, Gall Károly, Gall Teréz, Geduly Eugenia, Göttl Zsuzsanna, özv. Göschl Györgyné, Grüneberg Károly, Hallwyl L., Heim Eliz, Klaus Emília, Koczmann Márton, Kowarik Károly, Kowarik Mihály, Kowarik Pál, Kraft Gusztáv, özv. Králik Lajosné, özv. Láng Sándorné, Férfiak és ifjak szövetezete, Missziói füzérke, Munker Sándor, Nitsch György, Nitschinger Pál, Pentzel Gyula, Pentzel Lajos,

Pfeiffer Zsuzs., Piszatóry Ida, Posch Dán'el, Pröh'e Henrik, Rátz Vilmos, Reischl Karolin, Rippl Lina, Stanek Olga, Samarijaj Emil, dr. Schmidt K. J., dr. Schmidt Gyula, Schmidt Konr., Schneemahr Sarolta, Siebenstich Teréz, Sieglér Ida, Ströhr Mária, dr. Szeleányi Ödön, Sziklai Ottó, id. Takács János, ifj. Takács János, Tauscher Hermin, Theisl Teréz, özv. Tichy Gusztávné, Toperczer Emilia, Trgovcsevics Karolina, özv. Trsztyénszky Ferenczné, Wendler János, Wendling Emilia, Wicklein Nándor, Wurm Karolin, Weckherlen Teréz, özv. Zechmeister J. Andrásné, Zechmeister Róza és végül a következő pártoló-tagok Pozsonyban: Achs Mihály, Albrecht András, Albrecht Károly, Albrecht Karolin, Albrecht M. P., Albrecht Sámuel, Angei, Angermayer Karolin, Ballisch Henrik, Bendl Eliz, Berger András, Blaser Mihály, Blaser Sámuel, Böbel Béla, Brodszky Ede, Buchschauer Karolin, özv. Biringer Pálné, Dax Kristóf, Degendorfer Gottlieb, Dobrovits Eliz, Dönhöfer Teréz, Duban István, Eckhart Karolin, Falb Hermann, id. Falb Kristóf, dr. Falb Virgil, Fehér Kristóf, Fink Károly, Fink Zsuzs., Flor Samuel, Frühwirth Sámuel, Fiala Mária, Gaisreier Katalin, Gasele Katalin, Gotzy Mihály, Grätzer Mária, Greiner Pál, Gschweng Ede, Habemann Ernő, Hofer Eliz, Hoferer Karolin, Hüttinger Károly, Karner Sarolta, Karner Eliz, Kralmahr Károly, Lojszky Frida, Lang Vilma, Lerchner Károly, Lerchner Móríc, Lerchner Teréz, id. Luntzer Henrik, Luntzer Teréz, Majan Eliz, Makláry Irma, Manderla Róza, dr. Masznyik Endre, Maje Fülöp, Moick Mátyás, Monarth Gusztáv, Monarth Jakab, Moser György, Müllner Károly, Müllner Mihály, Müllner Sámuel, Mollner Eliz, Mollner Mária, Pángitzer Mátyás, Portschy András, Posch Lipót, Pornberg Ágost, Prutzer Mátyás, Putz János, Reegen Teréz, Rosenberger György, Rosenberger Pál, Schleißer Paula, Schmidt Adél, Schmidt Eliz, Schön Gusztáv, Schüssler Gergely, Schwantzer Pál, özv. Schwappach Agostné, Schuster Teréz, Spertl Gizella, Steltzer Henrik, Steltzer Lajos, Strell Teréz, Stromszky Jolán, Sztukovszky István, Sauber Luiza, Schober Karolin, Spen-

linger Zsuzs., Tichy Emma, Tóth Gizella, Wawra Aloízia, Weisz Adám, Weisz Krisztof, Weisz Tivadar, Welser András, Wlser Kristóf, Welser Henrik, Weiser Zsuzs., Weiser Zsuzs., Wendler Gusztáv, Wiebauer András, Wiebauer György, Wowy Ká.oly, Wurm András, Wurm György, Zambach Teréz, Zechmeister Pál, Zechmeister Rudolf, Zechmeister Sámuel, Zechmeister Teréz.

c) 1915. jul. 1-től szept. 30-ig.

A) Alapítványok: Pestmegyei egyházm. gyámint. III. r. 20.—, győri egyházm. gyámint. III. r. 20.—, pozsonyiegyei egyházm. gyámint. IV. r. 20.—, vasi felső egyházm. gyámint. IV. r. 20.—, Nagyszombat IV. és V. r. 40.—.

B) Tagdíjak: 1915-re fizettek a következő rendes tagok: Bázlik Pál, nemeskosztolányi lk., Hodzsa János turóci esperes, szucsányi ifj. belmissz.-egylet.

C) Adományok: (Offert. gyűjtések): Kuczura 1.—, Veszprém 15.30, Szmólszóllós 7.08, Felsőzsember 2.70, Bakabánya 12.82, Berencsfalu 3.—, Dacsolam 5.81, Hontudvarnok 1.—, Devicse 2.—, Középpalojta 2.—, Cseri 3.—, Kiscsalomia 1.50, Nagybörzsöny 4.—, Ipolyvecse 3.—, Ipolyság 2.—, Egyházmarót 3.70, Alsófehérvár 1.—, Darazsi 1.—, Dezsénye 1.50, Ledény 2.—, Teszér 2.—, Felsőbaka 2.—, Béld 2.—, Selmeczbánya I. 6.—, Selmeczbánya II. 6.—, Hontbagonya 2.—, Hodrusbánya 3.—, Csánk 1.50, Bát 13.68, Csall —.50, Cseri 2.—, Lissó 4.—, Százd 1.50, Bagyan 3.—, Apafalva —.50, Felsőterény 1.50, Csábrág-

varbók 1.50, Felsőrakoncza 1.08, Bélabánya 1.50, Kisbánya 1.50, Székesfehérvár 3.85, Bertók Samu Zayugrócz 4.—, Léva 5.—, Fakóvezekény 2.—, Farnad 2, Alsószelezsény 2.—, Kőszeg 59.26, Schöll Lajos lk. Hidasd 3.—, Szücs Imre majosi lk. 1.—, Perl János keszöhidegkuti lk. 2.—, Fábry László Nagyszokoly 2.—, Eösze Zsigmond tolnanémedii lk. 2.—. Vértesi Zoltán magyarbolyi lk. 1.—, Hanzmann Károly varsádi lk. 10.21, id. Reichert Gyula kistormási lk. 1.06, Fábrián Imre kölesdi lk. 1.87, Czipótt Aron kácsfalusi lk. —.40, Müller Róbert felsőnáni lk. 1.—, Zettl József csikostöttösi lk. 3.69, Németh Sándor köttsei lk. 1.60, Haniffel Sándor sárszentmiklósi lk. 3.—, Németh Gyula szekszárdi lk. 3.50, Neubauer Károly murgai tanító 3.—, Gyalog István kétyi lk. 4.60, Beszterczebánya 11.16, Dobronya 8.43, Erdőbádony 2.19, Libetbánya 5.48, Pónik 5.70, Zólyom 8.23, külsősomogyi egyházmegye gyámint. 15.—, aradbékési egyházmegye gyámint. 118.65, Nagyszombat 2.—, özv. Lumnitzerné Lócse 3.—, Peschko Margit Poprad 12.84, Alexy Irma Strázsa 8.20, Scherer János modori lk. 1.—, Nemeskosztolány 5.—, Lócse 28.10, Szucsány 4.—.

D) Külön adományok: Pozsonyi missziói füzérke a leipzigai női misszió részére 36.62, Limpak adománya Heydenreich G. R. misszionárius részére 26.40.

Budapest, 1915. október 1.
IV. Deáktér 4. I.

Broschko Gusztáv Adolf,
pénztáros.

Tudnivalók. A magyarhoi ág. hitv. ev. misszióegyesület tagjai rendesek és pártolók. A rendes tagok évi 3 K, a pártolók évi 1 K tagsági díjat fizetnek. Aki egyszerre vagy több évi részletben 100 K-át fizet, alapító rendes tag lesz. A tagsági jelentkezés Scholtz Ödön egyházi elnökhöz, Ágfalva, Sopronmegye intézendő. A tagsági díjak s mindennemű missziói adományok Broschko G. A. pénztároshoz, Budapest, IV., Deáktér 4, I. em. küldendők.